

Een (einde)loopbaan is geen renbaan

SWT - Kan iedereen nog mee

Inhoud

Inleiding	3
Een (einde)loopbaan is geen renbaan	5
Wat is SWT?	7
Het onderzoek - resultaten	8
1. Profiel bevroegden	8
2. Hoe is de begeleiding?.....	14
3. Welke informatie krijg je?.....	20
4. Welke invulling krijg je?	24
Samengevat	28
Concreet.....	29
Tips & trics van en voor SWT'ers	19, 23 en 30

Dit is een uitgave van
Vlaams ABVV - vzw Vorming en Actie
Hoogstraat 42
1000 Brussel
tel. 02 289 01 94
werklozenwerking@vlaamsabvv.be
www.vlaamsabvv.be

Foto's: Shutterstock, iStock en portretten: Jeanne van Berkel
opmaak: commsa.be

© Vlaams ABVV

v.u. Caroline Copers, Hoogstraat 42, 1000 Brussel

Het belang van vertrouwen

Deze brochure gaat over vertrouwen. Over het vertrouwen van oudere werknemers dat ze nog kunnen deelnemen aan de samenleving en zich nuttig kunnen maken zoals ze dat zelf willen. Maar ook over het vertrouwen van de overheid dat er een begeleiding op maat mogelijk is om hen dat traject te gunnen.

Helaas blijkt dit vertrouwen in de feiten ver zoek. Het Vlaams ABVV deed onderzoek naar de kwaliteit van de dienstverlening die werkzoekende zestigplussers en SWT'ers aangeboden krijgen door de VDAB. We stelden vast dat de 'aangepaste' beschikbaarheid die op maat van deze groep moet worden uitgewerkt, vaak verwordt tot een rondje gestandaardiseerd vinkjes zetten. Geen maatwerk, maar een beperkt aantal instrumenten die ervoor zorgen dat slechts een minderheid zich vooruitgeholpen voelt.

Voor SWT'ers en zestigplussers zijn de opdrachten die VDAB of een partnerorganisatie aanbiedt of oplegt nauwelijks een antwoord op hun individueel traject. Tegelijk blijven ze vaak slecht geïnformeerd. Zo weet slechts een op drie SWT'ers dat het statuut impact heeft op hun pensioen. Vier op tien was zelfs liever aan het werk gebleven als hij/zij geweten had wat hem/haar te wachten stond.

Zo wordt vertrouwen omgezet in weerstand en wantrouwen. Zowel voor mensen die er al een lange carrière op hebben zitten en het eigenlijk wel welletjes vinden, als voor hen die graag nog willen werken op het einde, is die onverschilligheid - dat 'afvinken' - nefast. Een rechtvaardig eindeloopbaanbeleid moet in eerste instantie een antwoord bieden. Een antwoord op uitdagingen én oorzaken. En niet de jacht openen op mensen die er het slachtoffer van worden.

Vertrouwen is het gevoel hebben dat je als burger een rechtvaardige aanpak krijgt. Daarvoor blijven we als ABVV strijden en dat leggen we ook op tafel. Veel leesplezier.

Caroline Copers

Algemeen Secretaris Vlaams ABVV

Een (einde)loopbaan is geen renbaan

Het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage (SWT) is de opvolger van het vroegere brugpensioen. Het stelsel biedt bescherming aan oudere werknemers die op het eind van hun loopbaan worden ontslagen, bijvoorbeeld als het werk te zwaar wordt of als gevolg van een herstructurering. Personen in SWT ontvangen van de werkgever een aanvulling bij hun werkloosheidsuitkering, de zogenaamde bedrijfstoelage.

Het ABVV kreeg via zijn dienstverlening al enkele maanden verschillende signalen binnen over de invulling die de VDAB bemiddelingsdiensten geven aan de 'aangepaste beschikbaarheid' van SWT'ers. Onder aangepaste beschikbaarheid valt normaal gezien de verplichting weg om actief beschikbaar te zijn en op eigen initiatief werk te zoeken. SWT'ers hebben dan recht op een gepersonaliseerd actieplan met een opvolging op maat van persoonlijke competenties en ervaringen.

In de realiteit verloopt de begeleiding vaak anders. SWT'ers worden sneller opgeroepen dan zelfredzame werkzoekenden, er zijn grote regionale verschillen en een groot verschil in welke verplichtingen worden opgelegd binnen de begeleiding. Door de aanhoudende stroom aan signalen besloot de ABVV werklozenwerking (WLW) om zelf een ledenbevraging te doen en zo een beter zicht te krijgen op de situatie.

Meer dan 5000 ABVV leden, in SWT of 60-plus en werkzoekend, kregen in april 2021 een vragenlijst toegestuurd. Deze werd uiteindelijk door meer dan 2200 personen geheel of gedeeltelijk ingevuld. Daarenboven gaven 75 respondenten aan persoonlijk te willen getuigen. **De grote respons wijst op de bezorgdheid over dit onderwerp.** Naast de enquête deden we ook een specifieke oproep naar ervaringen met VDAB begeleiding van 60-plussers. Hierop reageerden 30 potentiële getuigen met hun persoonlijk verhaal. Het ABVV bracht een kleine groep getuigen online samen om ervaringen en tips uit te wisselen.

Op de volgende bladzijden geven we de resultaten mee van dit onderzoek.

”

Het spookt alle dagen door mijn hoofd: SWT ... had ik het geweten, had ik daar nooit voor gekozen

Enquête • Wat vinden SWT'ers van de dienstverlening van de VDAB?

Wat is SWT?

SWT is de afkorting van het Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag. Het is de opvolger van het vroegere brugpensioen. Oudere werknemers in SWT krijgen na hun ontslag een extra financiële vergoeding van hun ex-werkgever naast hun werkloosheidsuitkering.

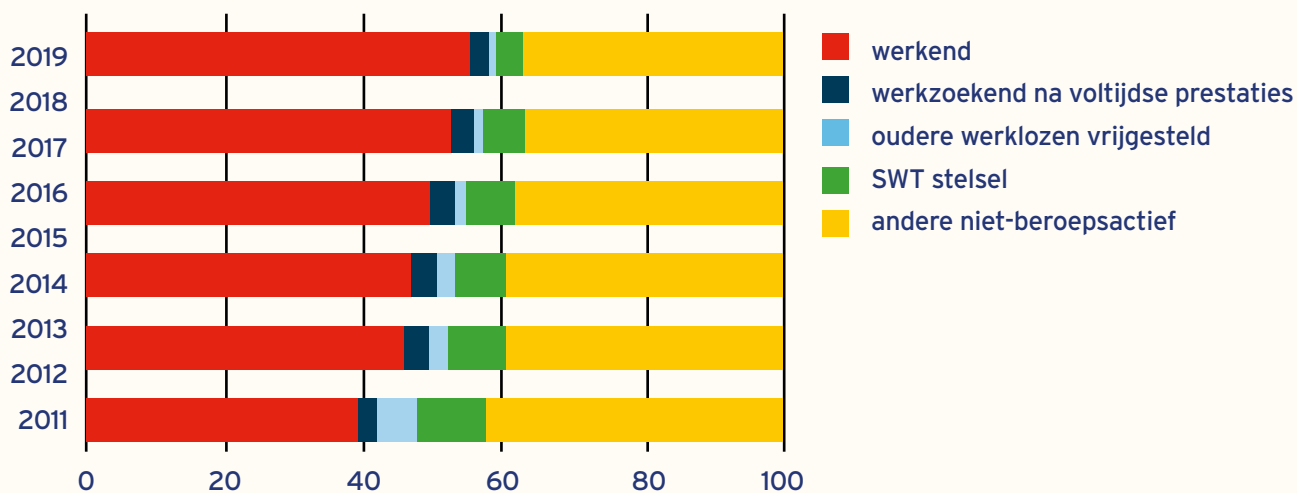
Enkel wie al de leeftijd vanaf 62 jaar en vele loopbaan jaren op de teller heeft, komt in aanmerking voor zo'n toeslag na ontslag. Er zijn een aantal afwijkende regels voor wie jonger is dan 62 jaar, maar dan gelden andere zeer strikte voorwaarden zoals gewerkt hebben in een zwaar beroep of nachtshifts, medisch ongeschikt zijn, een zeer lange loopbaan hebben of getroffen zijn door herstructurering.

De voorwaarden om in aanmerking te komen voor het SWT-systeem worden alsmaar strenger. Hierdoor krimpt de groep die in SWT is in sneltempo. In 2019 waren slechts 4% van de 55 tot 64-jarigen in SWT. In 2011 was dit nog 10%.

**Wie in SWT stapt heeft er een jarenlange loopbaan opzitten.
Eens in SWT wacht velen van hen toch nog een jarenlange, intensieve activering.**

SAMENSTELLING POPULATIE 55-64 JARIGEN

Vlaams Gewest 2011-2019

Bron: RVA, statbel (Algemene Directie Statistiek, EAK (bewerking Steunpunt Werk/Departement WSE)

Het onderzoek - resultaten

1. Profiel bevroagden

De 2.200 respondenten van onze bevraging geven een realistisch en gemiddeld beeld van de oudere werkzoekende / zestiger in SWT. Maar waar de lange loopbanen een constante zijn, zijn de redenen en oorzaken van werkloosheid even individueel als de bevroagden zelf. Van medische redenen tot faillissement, van moegewerkt tot hard op zoek naar ander werk; elke bevroagde heeft zijn eigen persoonlijk verhaal. Het zijn net deze persoonsgebonden omstandigheden en levensverhalen die we niet zien terugkomen in de begeleiding van SWT'ers.

PROFIEL BEVRAAGDEN

5.309 leden aangeschreven

2.197 respondenten - 41%

**DE MEESTE RESPONDENTEN
HEBBEN AL EEN ZEER LANGE
LOOPBAAN ACHTER DE RUG
(85% VAN DE RESPONDENTEN
HEBBEN LOOPBANEN TUSSEN
35 EN 40 JAAR)**

97 potentiële getuigen

**25 uitgebreide
interviews**

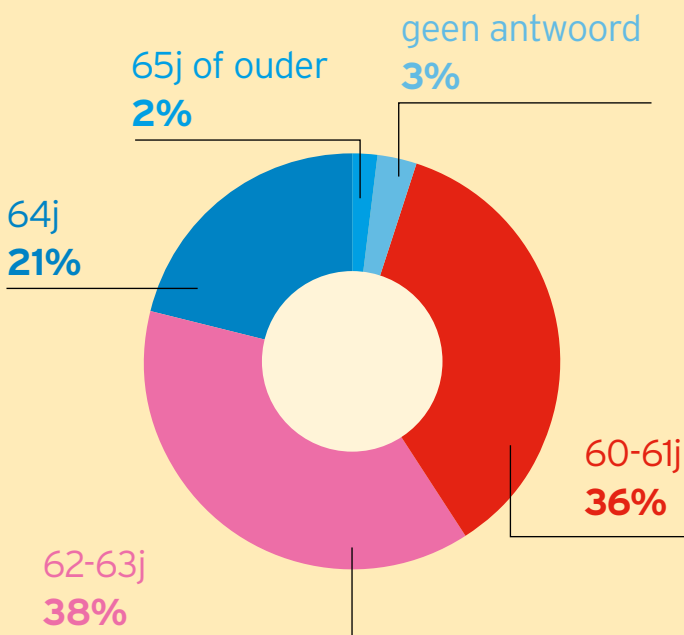
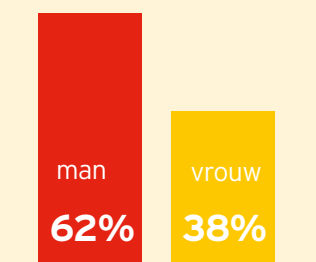
**Honderden
pakkende quotes**

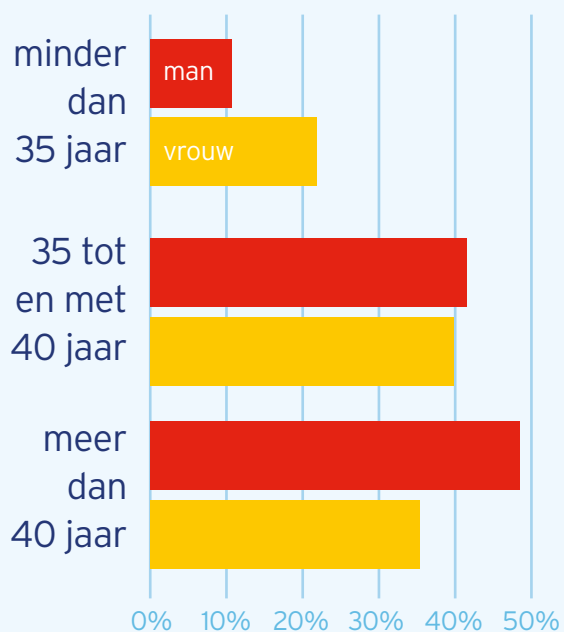
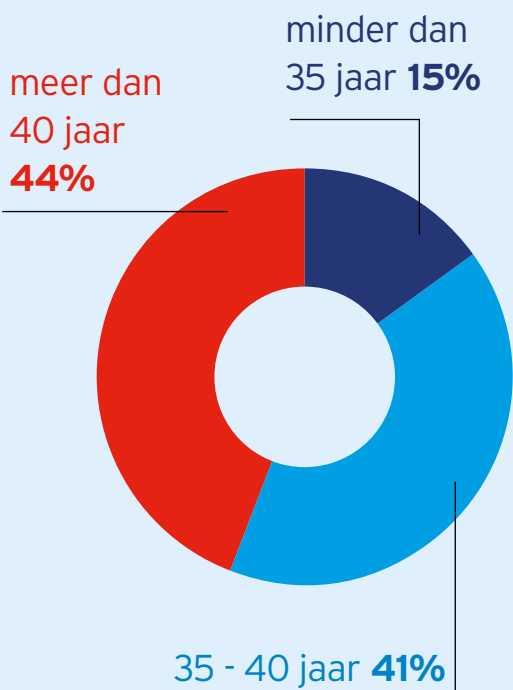
74% IS TUSSEN DE 60 EN 63 JAAR EN 21% IS MEER DAN 64 JAAR OUD

PROFIEL BEVRAAGDEN

LOOPBAAN

85% heeft loopbaan van 35 jaren of meer

STUDIENIVEAU

42% kortgeschoold

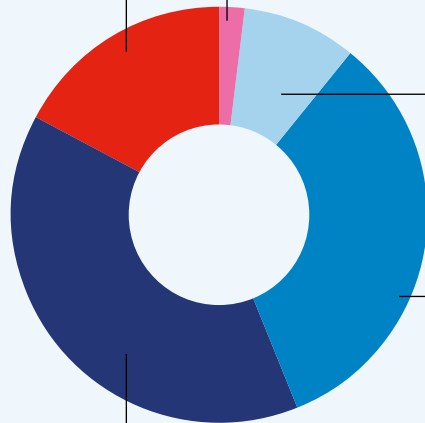
hoger onderwijs /
universitair onderwijs
17%

geen antwoord
2%

geen of lager onderwijs
9%

lager secundair onderwijs
33%

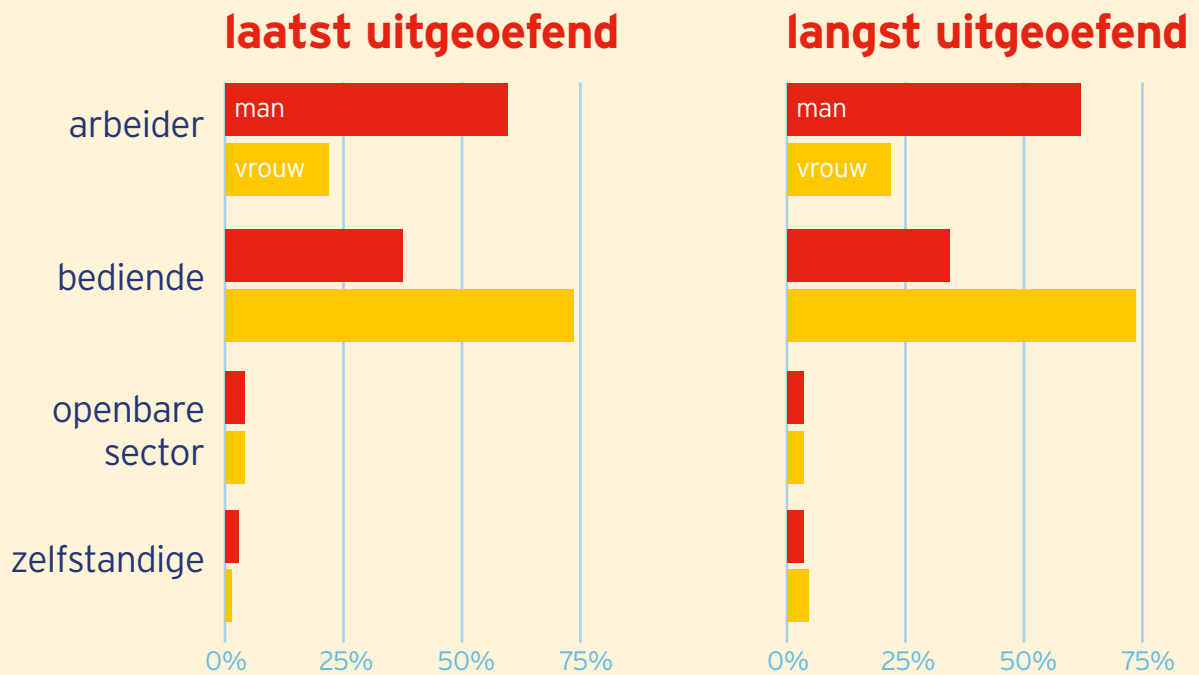
hoger
secundair
onderwijs
39%

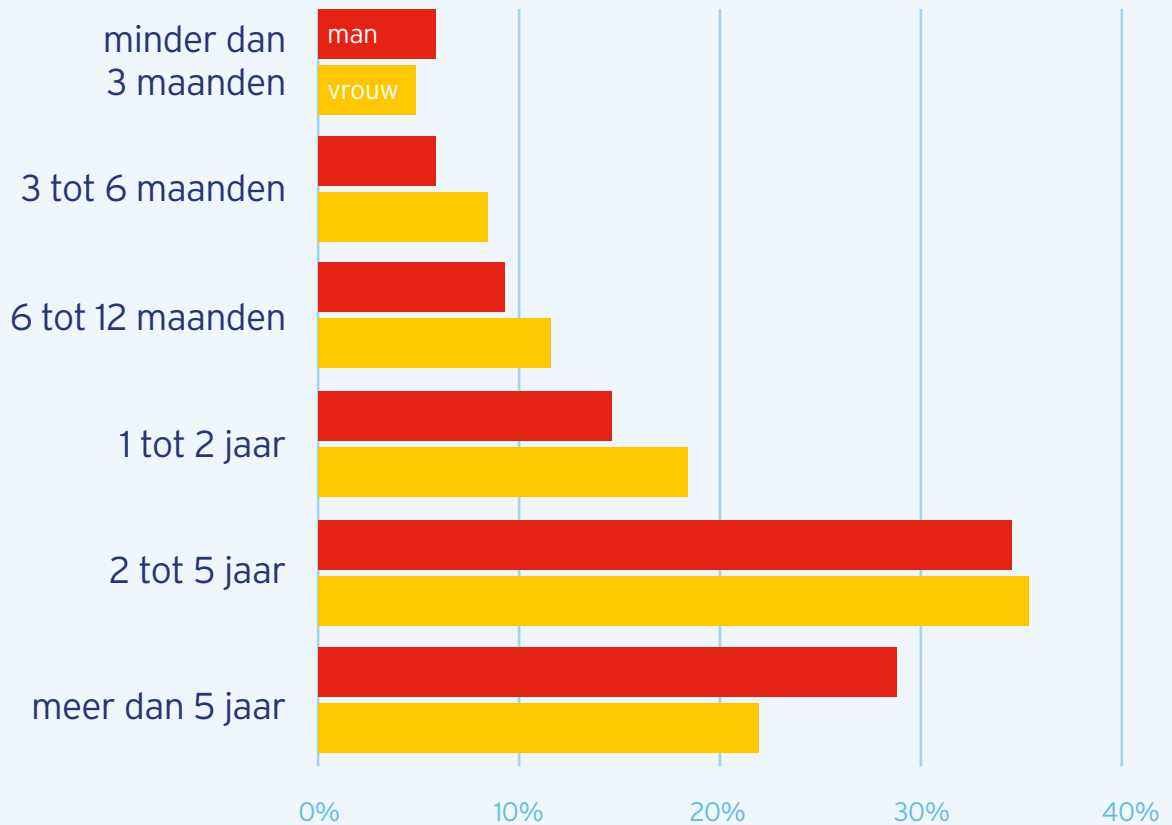
**UIT DE OPEN ANTWOORDEN
BLIJKT OOK DAT ER VEEL
WISSELS ZITTEN IN DE
BEGELEIDING EN DAT DE
KWALITEIT VERSCHILT PER
GEWEST EN PER BEGELEIDER.**

BEROEP

WERKLOOSHEIDSDUUR

Verhaal Marleen: SWT een vergiftigd geschenk?

Marleen is 64 jaar en ongehuwd. Ze werkte 40 jaar, waarvan 33 jaar op de dialyse-afdeling van het Universitair Ziekenhuis in Antwerpen. Dat ze als SWT'er verplicht wordt een mantelzorger voor haar hulpbehoevende vader te zoeken vindt ze onrechtvaardig.

“Ik ben een verpleegster, dan moet ik toch niet iemand anders gaan zoeken.”

“Achter het weinig zeggende getal van 40 jaar loopbaan schuilt veel meer dan een aantal gewerkte jaren. 20 jaar lang werkte ik in een oproepsysteem en stond ik vaak in de nacht en in het weekend of feestdagen. De laatste jaren werkte ik als leidinggevende. Je maakt veel mee doorheen de jaren en komt soms in aanraking met moeilijke situaties. Het was een droomjob, maar soms ook heel hard. Dat verhaal achter die lange loopbaan is belangrijk om te vertellen. Wat bijvoorbeeld vaak niet vermeld wordt is dat het zware stagewerk begint vanaf je 18 jaar en niet meegerekend wordt voor je loopbaan.”

“De personeelsdienst heeft mij heel goed ingelicht over SWT. Ik was op de hoogte van de aangepaste beschikbaarheid. Toch had ik het heel anders ingeschat. Ik had van veel mensen gehoord dat zij niet gecontacteerd werden door de VDAB en had ook verwacht dat ik niet meer hoefde te solliciteren.”

“VDAB focust duidelijk op SWT'ers, zij worden meteen gekoppeld aan een bemiddelaar. Enthousiaste werkzoekende 50-plussers krijgen veel minder begeleiding.”

“Ik heb vooral gemerkt dat waar en door wie je opgevolgd wordt van belang is. Daar heeft de evolutie van de opvolging doorheen de jaren volgens mij minder mee te maken. In Antwerpen hebben ze bijvoorbeeld moeite om iedereen op te volgen. Daar hoor je soms jaren niets. Zelf word ik opgevolgd op een andere plaats en daar is de opvolging veel intenser.”

“Een voorbeeld van die strenge controle is de opdracht in ‘mijn account op vdab.be’ om een andere mantelzorger te zoeken voor mijn vader. Een absurde situatie. Hij is helemaal niet zo hulpbehoevend maar moet bijvoorbeeld wel naar het ziekenhuis gebracht worden. Toen ik een cursusmoment niet kon bijwonen, kreeg ik de opdracht om een andere mantelzorger te zoeken, terwijl ik dan voor de VDAB wel voor iemand vreemd mag gaan zorgen via Wijkwerken...”

“Het overgrote deel van de vacatures die VDAB me doorstuurde waren helemaal niet mijn ding. Een enkele keer was er wel eens een gepaste vacature, op een dialyse afdeling in een ziekenhuis. Tot mijn verbazing moest ik altijd op voltijdse vacatures solliciteren, terwijl ik de laatste 8 jaren werkte aan 80% in het kader van tijdskrediet. Toen ik dat aanklaarte werd mij gezegd dat ik een voltijdse uitkering ontvang en dus ook moet solliciteren op voltijdse jobs.”

“Het is de wereld op zijn kop dat ik geen vrijwilligerswerk mag doen dicht bij mijn ervaring. Dan zou ik in de plaats iets moeten doen wat voor mij helemaal niet nuttig is. Het heeft ook niets meer met werkervaring of reactivering te maken, het is echt gewoon bezighouden. Gelukkig was vrijwilligerswerk in vaccinatiecentra vrijgesteld van aangifte bij de RVA, ik ben blij dat ik me daar nuttig heb kunnen maken.”

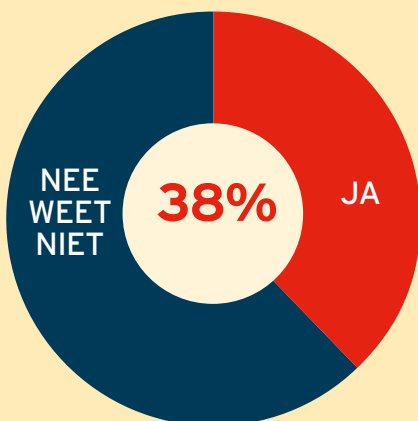
“Ik weet niet of de leeftijd er iets mee te maken had maar vanaf mijn 62ste werd ik steeds meer aangeraden om vervroegd pensioen te overwegen. Dat is ondertussen al redelijk wat keren gebeurd. Uit principe ben ik daar écht tegen. Ik heb gewerkt om recht te hebben op SWT, dan ga ik mezelf dat recht niet ontnemen. Wat de VDAB ook lijkt te vergeten is dat dit ook een financieel verlies met zich meebrengt. Een verlies van al snel €60 per maand.”

2. Hoe is de begeleiding?

Uit de antwoorden blijkt dat van een 'geïndividualiseerd actieplan op maat' weinig sprake is. De opties beperken zich grotendeels tot wijkwerken, vrijwilligerswerk of standaardcursussen en opdrachten. Bevraagden die zelf een traject of cursus voorstellen, vinden geen gehoor. Ook met praktische en medische omstandigheden of persoonlijke interesses en ambities wordt weinig rekening gehouden. Een opvallende vaststelling is dat de invulling en kwaliteit van de begeleiding sterk verschilt. We lezen bijvoorbeeld ook veel positieve ervaringen, afhankelijk van de woonplaats en begeleider.

**ALS IK GEWETEN HAD
DAT IK BESCHIKBAAR
MOEST BLIJVEN,
WAS IK LIEVER AAN DE
SLAG GEBLEVEN**

**IK KREEG EEN UITNODIGING VOOR EEN
PERSOONLIJK GESPREK**

JA: 70%

**VDAB CONTACTEERDE MIJ
PERSOONLIJK NA...**

minder dan
1 maand na
inschrijving

37%

tss 1 en 6
maand na
inschrijving

23%

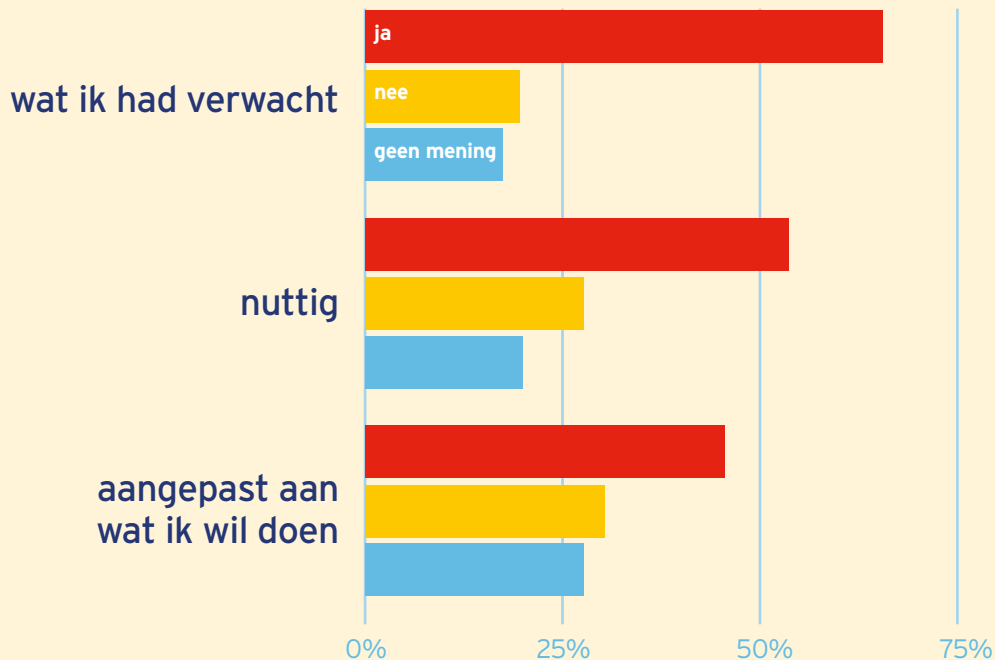
niet

30%

GESPREKKEN MET VDAB ZIJN

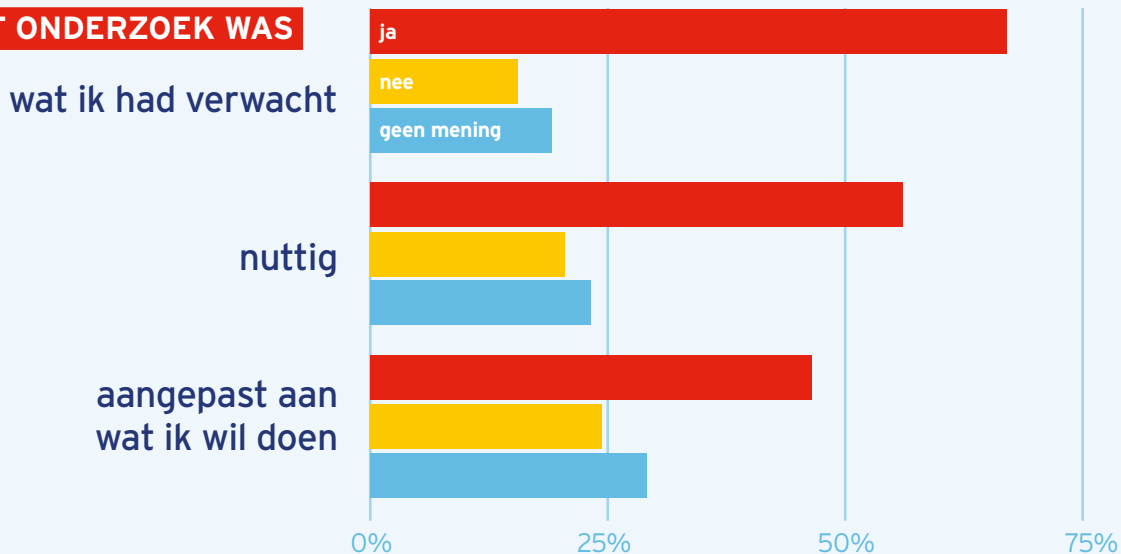

MEER DAN DE HELFT VAN DE RESPONDENTEN GEEFT AAN DAT ZE ZICH DOOR HET AANBOD VAN VDAB OF PARTNERS VERWARD, GESTRESSEERD OF ONDER DRUK GEZET VOELEN

VDAB ONDERZOEKT MIJN COMPETENTIES EN MOGELIJKHEDEN

JA: 54%

HET ONDERZOEK WAS

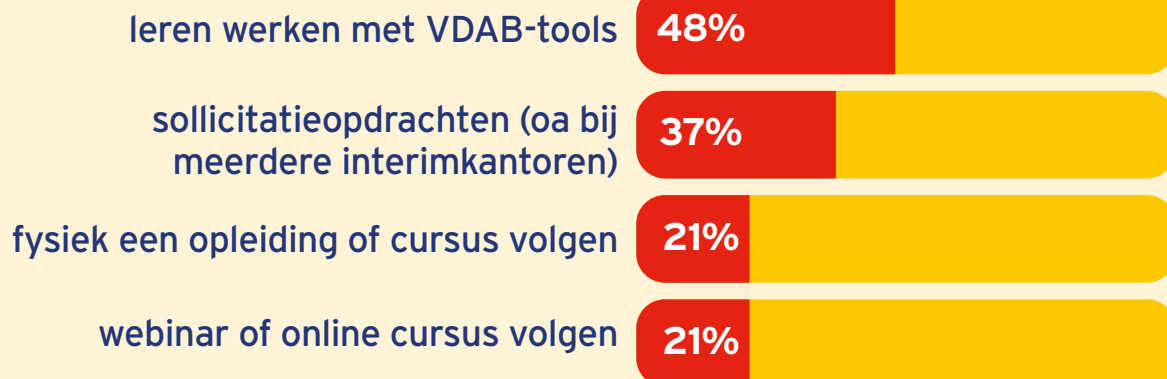
IK KREEG EEN INTENSIEVE BEGELEIDING

NEE: 70%

DE BEGELEIDING WAS

SPECIFIEKE OPDRACHTEN

TIJDENS GESPREKKEN WERD MIJ VOORGESTELD

DEZE VOORSTELLEN WAREN

HOE LANGER WERKLOOS, HOE MEER MENSEN AANGEVEN DAT HET VDAB AANBOD NIET AANGEPAST IS AAN HUN CAPACITEITEN, VOORBIJE LOOPBAAN OF WAT ZE NOG WILLEN DOEN IN DE TOEKOMST.

Wat kunnen we daaraan doen?

We verbeteren de **kwaliteit van begeleiding**

Het komt duidelijk uit onze bevraging: VDAB stuurt te vaak aan tot acties die nauwelijks tot resultaten leiden. SWT'ers worden verplicht toegeleid naar wijkwerken en andere voortrajecten die enkel dienen om 'te responsabiliseren'. Meer hebben ze niet als doel. Daardoor verliezen deze instrumenten elke geloofwaardigheid. Voor de duidelijkheid, we ontvingen ook positieve signalen van werkzoekenden die zich echt geholpen voelen door de VDAB-bemiddelaars. Maar helaas ook vaak dat andere signaal.

Daarom

- Vragen we een **rechtvaardige aanpak** die oudere werkzoekenden in hun eigenwaarde laat en een geïndividualiseerd traject op maat mogelijk maakt.
- Vinden we dat zo'n 'geïndividualiseerd plan' **vrijwillig en gewild** moet zijn om effectieve invulling te kunnen geven aan de voorwaarden van SWT.
- Vragen we dat er in dit plan **rekening gehouden wordt met de opgebouwde loopbaan**, capaciteiten en ambities van de SWT'er.
- Eisen we doelgerichte begeleiding, passende vacatures en **kwaliteit boven kwantiteit**. Geen carrousels waar mensen zonder perspectief enkel rondjes draaien of vacatures 'om maar wat te sturen'.
- Vragen we dat **vrijwilligerswerk weer** vrij wordt. Weg met die dwanggedachte dat vrijwilligerswerk enkel gepast is als het een 'traject naar werk' is. Voor ons is het gelijkwaardig aan alle andere VDAB-trajecten zoals wijkwerken en werkplekleervormen.

Tips & trics van en voor SWT'ers

Werk vinden en combi met SWT-toeslag

30 augustus 2021

Yvette: Dit gaan jullie niet geloven!!! Ik heb toch PRIJS. Een nieuwe job op mijn 61ste. Een vervangingscontract voor 3 dagen per week.

Jules: proficiat! 👍

Carl: Vergeet je behoud van rechten niet aan te vragen hé ... voor je voltijdse rechten als de vervanging afloopt.

Yvette: Ja, hadden ze bij het ABVV ook verteld, maar merci dat je er ook aan denkt.

3 oktober 2021

Yvette: Gaan we nog eens afspreken? En nu ik loon en SWT-toeslag krijg, kan er voor jullie zeker een pintje vanaf 😊

Carl: Graag!

Jules: Ik ga er ook zijn.

3. Welke informatie krijg je?

38% ANTWOORDT DAT ZE LIEVER AAN HET WERK WAREN GEBLEVEN ALS ZE HADDEN GEWETEN WAT HET STATUUT SWT WERKELIJK INHIELD EN 36% VAN DE RESPONDENTEN GEEFT AAN DAT ZE NIET WISTEN DAT SWT EEN INVLOED HAD OP HUN AANVULLEND PENSIOEN

De aangepaste beschikbaarheid, de specifieke dienstverlening, de complexe rechtenstructuur van SWT'ers vereist een bemiddeling op maat, specifieke kennis en vaardigheden om met deze groep om te gaan. We peilden dan ook naar de huidige invulling van deze dienstverleningselementen.

Oudere werkzoekenden en SWT'ers worden met wisselend succes doorheen een complex veld aan rechten en plichten gegidst. Ze krijgen daarbij niet altijd de juiste informatie. De specifieke spelregels rond SWT verhogen het belang van een correcte dienstverlening en passende en vooral juiste informatie. Het uitgangspunt moet daarbij het welzijn van de burger zijn.

Onze resultaten tonen echter dat men een grote groep werkzoekenden richting vervroegd pensioen duwt zonder de voor- en nadelen van die pistes financieel te belichten. Een op vier van de SWT'ers wordt zelfs zonder financieel bilan aangeraden om met vervroegd pensioen te gaan. De financiële consequenties voor het wettelijk én aanvullend pensioen zijn blijkbaar ondergeschikt aan de doelstellingen die de overheid oplegt. Daarnaast leren we uit onze bevragingen dat de gebrekkige informatie voor heel wat verwarring zorgt. Ook dit element zorgt er voor dat het vertrouwen in de publieke dienstverlening ondermijnd wordt.

”

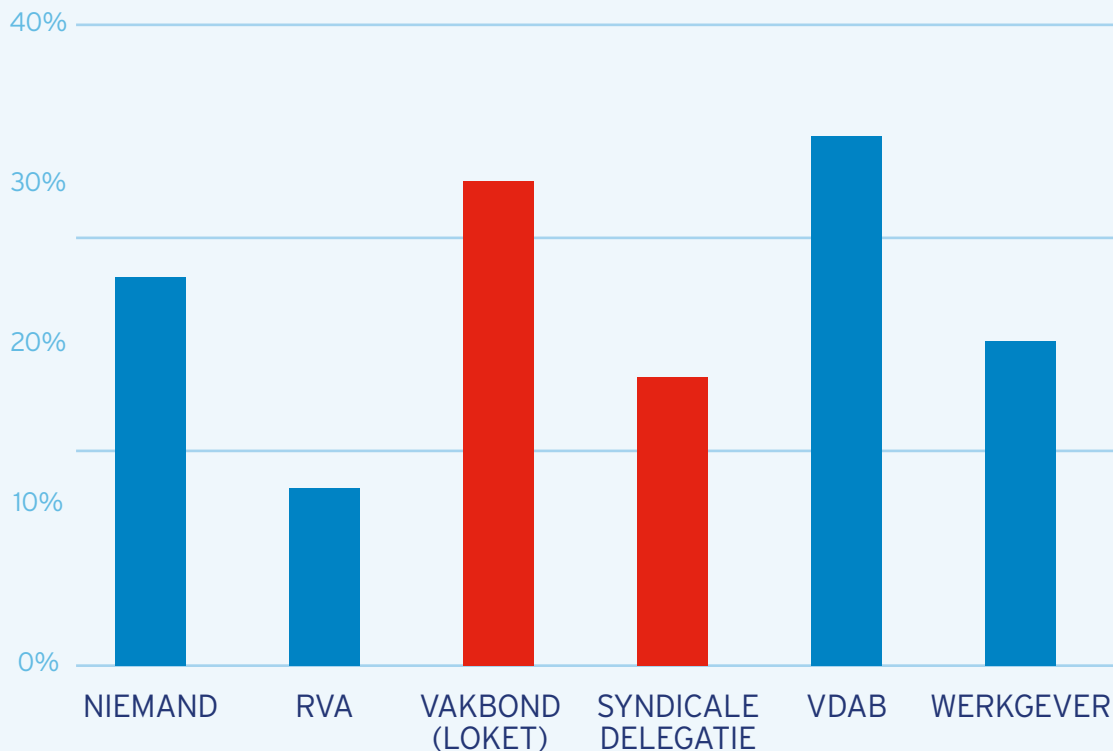

Raoul:

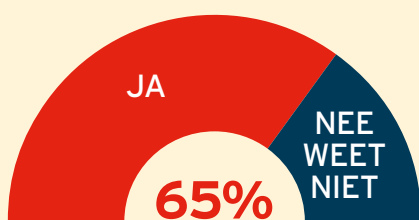
Mijn tip is: "vraag hulp en je zult hulp krijgen" Je moet je echt héél goed informeren! Kijk alles dubbel na want je kunt soms voor hele rare verrassingen komen te staan.

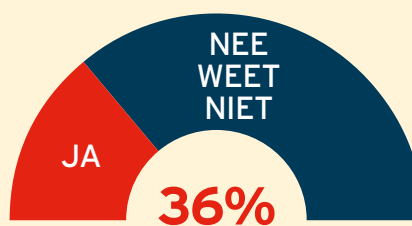
VOORAFGAAND AAN SWT KREEG IK DE NODIGE INFO VAN

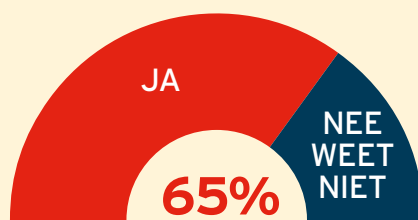
VOOR IK MET SWT GING WIST IK DAT

verplicht meewerken acties VDAB

SWT impact kan hebben op pensioen

verplicht aan te bieden bij werkgevers

Wat kunnen we daaraan doen?

We hameren op passende informatie

Uit de resultaten blijkt dat mensen soms gedwongen worden keuzes te maken die hen financieel kunnen schaden. Tegelijk slaagt VDAB er onvoldoende in om correcte info te bezorgen over het SWT-statuut.

Daarom

- Vragen we een transparante communicatie van alle betrokken partijen om potentiële **SWT'ers beter te informeren** vooraleer ze instappen. SWT blijft een goedkope ontslagregeling voor werkgevers terwijl amper **rekening wordt gehouden met de praktische, psychische en financiële impact voor de werknemers.**
- Vragen we dat VDAB opnieuw investeert in **personeel met kennis van zaken** in methodes en reglementering om kwaliteitsvol aan de slag te kunnen gaan met deze groep werkzoekenden. Dat de 55+consulenten van de VDAB op vele plekken weggesaneerd zijn, is de verkeerde keuze.
- Eisen we van VDAB een **antwoord** te vinden op het **doorgeven van foute of gebrekkige informatie aan SWT'ers.** Getuige de terugkerende verzoeken tot pensioen.

VDAB en vrijwilligerswerk

Jules: Ik heb weer een dipje... weeral moeten solliciteren van VDAB en die werkgever keek weer van 'wat komt die hier doen'... 😞

Connie: is vrijwilligerswerk niets voor jou? Ik werk sinds enkele weken in de opvang van de school om de hoek en heb daar veel voldoening van.

Jules: VDAB verwacht dat ik solliciteer

Connie: Ik besprak het bij VDAB en het was ok. En daarna moet de RVA op hoogte gebracht worden, maar dat kan via 't werkloosheidsloket. Bespreek het anders ook eens?

Jules: Ik moet er nog eens over nadenken.

Connie: Snap ik.

4. Welke invulling krijg je?

Uit de antwoorden blijkt vooral dat er geen ouderenperspectief wordt gehanteerd in de begeleiding. Begeleiders zijn vaak erg jong, en tonen geen begrip voor de context van de SWT'er. Tegelijk geven de SWT'ers zelf vaak aan in SWT of vervroegd pensioen te gaan om de jeugd een kans te geven. Het jongerenperspectief leeft dus heel hard bij hen.

Er blijft een grote groep open voor alternatieve vormen van participatie zoals vrijwilligerswerk. Maar dat mag geen verplicht nummertje worden, zoals wijkwerken. Dit systeem biedt immers geen enkel perspectief op een duurzame participatie noch tewerkstelling en voelt aan als een parkeerplaats om de VDAB-targets te realiseren. Algemeen kunnen we stellen dat de meeste respondenten zich mentaal bedrukt voelen bij de onzekerheid die het statuut met zich meebrengt.

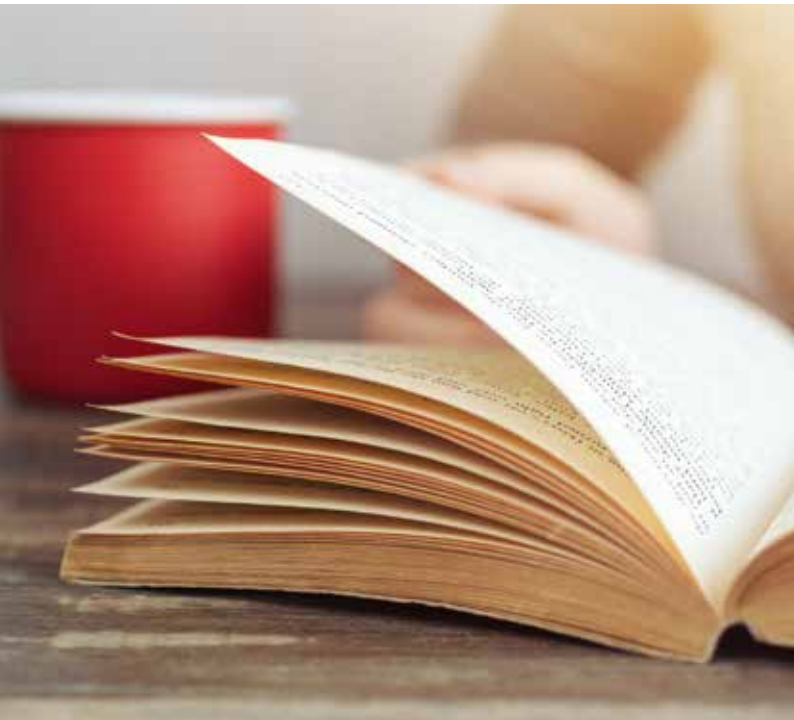

Patrick:

“Laat oudere mensen met lange loopbanen met rust. Er zijn zoveel jongeren die afstuderen en geen werk vinden.”

MIJN AMBITIES NAAR WERK

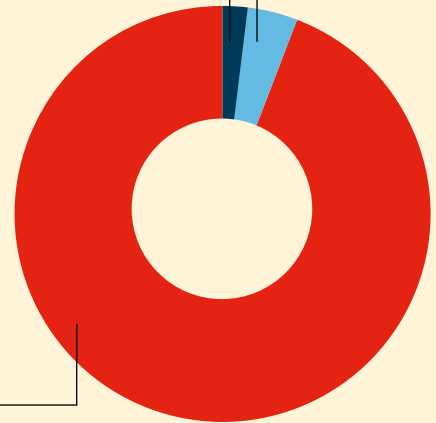

MIJN OPLEIDINGSNODEN

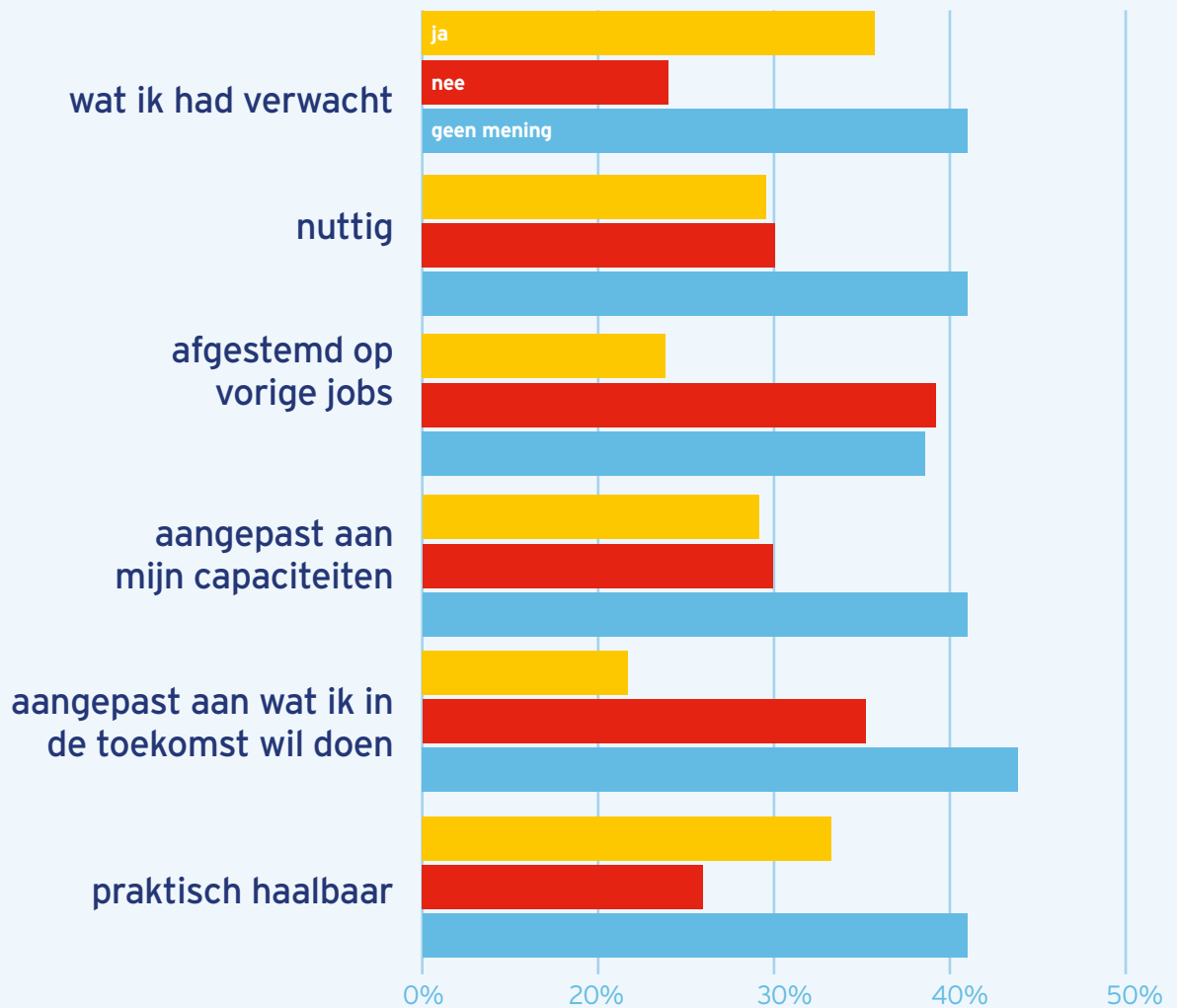
wil opleiding volgen
2%

Volgt opleiding
4%

Geen
opleidings-
nood
94%

DE SPECIFIEKE OPDRACHTEN ZIJN...

SLECHTS 30% VOND DE OPDRACHTEN VAN DE VDAB PRAKTISCH HAALBAAR, DE HAALBAARHEID DAALT TROUWENS NAARMATE MEN OUDER WORDT.

HET VDAB AANBOD HEEFT MIJ ... (MEERDERE OPTIES MOGELIJK)

TIJDENS DE GESPREKKEN HAD IK HET GEVOEL DAT...

We maken SWT weer **zinnig**

Werkzoekenden betalen een hoge prijs bij ontslag. Uit internationaal onderzoek weten we dat oudere werknemers die al lang voor een werkgever werken en bij herstructurering hun baan verliezen, daar de financiële maar ook voor lange tijd de mentale en zelfs psychische gevolgen van dragen. Die gevolgen negeren vinden wij onaanvaardbaar.

Daarom

- Vragen we **tijd voor SWT'ers** om de dreun te verwerken en **zichzelf te oriënteren** op de verdere invulling van de loopbaan.
- Vragen we dat SWT'ers enkel moeten ingaan op jobaanbod dat rekening houdt met het laagste **loon waartegen de oudere werkzoekende bereid is aan de slag te gaan**.
- Vragen we dat ALS het loon van een nieuwe job lager ligt, werknemers opnieuw een **aanmoedigingspremie** krijgen zoals de afgeschafte werkhervattingstoelage. Vandaag gaan de middelen exclusief naar de werkgevers.
- Vragen we **extra middelen voor werkbaar werk**. Zodat mensen geen jaren moeten bekomen van wat ze in hun reguliere loopbaan van zichzelf hebben moeten geven.
- Hopen we op een **ander perspectief in het eindeloopbaan debat**. Stop met die slogans die goed klinken in economische middelen, maar slachtoffers maken bij de mensen die de economie draaiende houden. Stop met alle verantwoordelijkheid bij de werkzoekenden te leggen en financiële stimuli enkel voor werkgevers te reserveren.
- En kijk bij dat alles naar de realiteit van de arbeidsmarkt, waar de aanwervingsratio voor 58-plussers amper 3% bedraagt. Dus wel **kansen en redelijke aanpassingen** maar geen dagcontracten, nepvacatures of leeftijdsdiscriminatie.

Eindeloopbaanmaatregelen moeten opnieuw een instrument worden om het verschil tussen levensverwachting bij werknemers te compenseren. Een parachute vormen voor de fysieke en mentale roofofbouw die het mensen in vele sectoren onmogelijk maakt de steeds langere loopbaan gezond rond te krijgen.

”

Mijn begeleidster heeft een luisterend oor en probeert een oplossing te vinden. Maar zij kan niet toveren, ten slotte hangt alles af van de werkgever.

Samengevat

De federale regelgeving voorziet dat SWT'ers en werkloze 60 plussers 'aangepast' beschikbaar zijn. Dat betekent dat ze als werkzoekenden ingeschreven blijven en medewerking verlenen aan een aangepaste begeleiding die VDAB voorstelt. Oudere werkzoekenden krijgen dus in principe een traject aangeboden dat afgestemd is op hun specifieke noden. Er wordt niet verwacht dat ze zelf op zoek gaan naar werk. Uit onze bevraging blijkt echter dat er massaal wordt ingezet op een gestandaardiseerde aanpak. Een aanpak die alles mist om deze doelgroep effectief en efficiënt te begeleiden.

Het gevolg laat zich raden: het merendeel van de betrokken werkzoekenden voelt zich niet gehoord. Er is de groep die, kapotgewerkt, via SWT de arbeidsmarkt verlaat. Maar er is ook een groep werkzoekenden die passend geholpen wil worden om een nieuwe jobuitdaging te kunnen aangaan.

De eerste groep geeft aan dat VDAB onvoldoende begrip toont voor de eigenwaarde van de oudere werkzoekenden. Ze worden opgezadeld met verplichte nummertjes vol met maatregelen die zich ver van de arbeidsmarkt afspelen zoals wijkwerken of 'oriëntatieprogramma's'. VDAB hanteert daarbij vaak een moreel hamertje om het schuldgevoel bij deze ouderen aan te wakkeren en hen te dwingen in dergelijke programma's te stappen. Zelfs al situeren ze geenszins in een kader van een afgestemd en aangepast traject. De begeleiding wordt in een heel aantal gevallen zelfs gereduceerd door hen naar een andere uitgang te begeleiden. Zodat ze niet meer in het VDAB systeem zitten. Mensen worden vriendelijk verzocht vervroegd pensioen aan te vragen, vrijstelling om mantelzorg op te nemen of een ziekte uitkering aan te vragen als bemiddelingsopties bij gebrek aan echte alternatieven. Dergelijke opstelling leidt vervolgens tot bijkomende weerstand bij diezelfde werkzoekenden. Wat dan ook een verdere vertrouwensrelatie met de VDAB-bemiddelaar onmogelijk maakt.

De andere groep ervaart de aanpak kwalitatief niet afgestemd op de specifieke noden, vragen en jobverwachtingen van de oudere werkzoekenden. Waarom pakt VDAB de leeftijdsdiscriminatie niet aan? Waarom wordt activering en responsabilisering van werkgevers om oudere werkzoekenden een duurzame job te geven niet of nauwelijks aangepakt? Waarom leiden honderden sollicitaties steeds tot hetzelfde njet?

Een aangepaste nieuwe aanpak dringt zich dan ook op.

Eric:

"Ik werkte als kraanmachinist bij de Wegenwerken, had ongeveer 40 jaar loopbaan en kon op 60 jaar in SWT gaan. Twee weken na mijn inschrijving bij VDAB kreeg ik telefoon: of ik nog werk zocht?"

Concreet

- De meeste mensen hebben écht lange loopbanen en hebben hun maatschappelijke bijdrage en overdosis activering gehad. Bovendien wordt onvoldoende tot geen rekening gehouden met de **beroepsloopbaan** en wordt die op een **onredelijke wijze** over het hoofd gezien.
- Er is nood aan een **kwalitatief dienstverleningsaanbod**, kennis en instrumenten aangepast aan de noden van 55+.
- De **leeftijdscriminatie die werkzoekende SWT'ers ervaren moet effectief aangepakt worden** met een actieve betrokkenheid van de VDAB. VDAB is regisseur van de arbeidsmarkt en moet erop toezien dat de belemmeringen voor een match tussen vraag en aanbod worden weggenomen. VDAB heeft dan ook een directe verantwoordelijkheid in het detecteren en signaleren van discriminatoire praktijken.
- De huidige behandeling van SWT'ers en 60-plussers lijkt eerder op een controlemechanisme van de minst zelfredzame groep en belichaamt veel minder het **zinvol aanbod voor de SWT'ers** die zich vrijwillig beschikbaar stellen met een actief zoekgedrag.

”

Het is al moeilijk genoeg te beseffen dat de maatschappij je niet meer nodig heeft. Als je dan ook nog moet blijven zoeken naar iets waarvan je weet dat het niet bestaat...

Belangrijk voor wie SWT overweegt

1. Maak een goede afweging van de (financiële) voor- en nadelen van het SWT-statuut en de bijhorende plichten.
2. Overweeg alternatieven.
3. Informeer je goed bij het ABVV en laat je wegwijs maken in je persoonlijk dossier.

Adviseer ik SWT of niet? (aan een vriend, kennis, ...)

Yvette: Hey, hey, nu vraagt een vriendin advies aan mij of ze in SWT zou gaan. Help! Wat moet ik haar zeggen?

Carl: Oei, stuur ze naar haar vakbond. Want hangt af van haar situatie en dat is voor iedereen anders.

Jean: Het is zo verschillend ... . Mijn ex-collega Jules heeft spijt dat hij in SWT is, omdat hij zoveel stress krijgt van die verplichte sollicitaties. Maar Sonia is wel tevreden, want die doet vrijwilligerswerk in het rusthuis van haar ma en VDAB vindt dat goed. En Connie werkt af en toe....

Carl: Ja, we moeten vooral opletten dat we vanuit ons eigen ervaringen SWT aanraden of afraden, het is heel individueel. Iedereen moet zelf beslissen. De juiste informatie krijgen is wel belangrijk.

Yvette: Ok, ik zal haar zeggen dat ze eens langs gaat bij de vakbond.

Carl: Die kunnen ook nog andere mogelijkheden met haar bekijken. Een landingsbaan kan misschien ook interessant zijn.

Yvette: Ja, dat is waar. Nu weet ik wat ik haar moet zeggen ... merci 😊

SWT/werkloos en je belastingen

Connie: Wisten jullie dat je je internetkosten onder code 240 mag aftrekken van je belastingen?

Yvette: Hoezo?

Connie: Je hebt internet nodig om te solliciteren ... Dus je mag dat aftrekken van je (bruto) werkloosheidsuitkering.

Carl: Je mag daar ook je vakbondsbijdrage aftrekken of postzegels als je nog sollicitatiebrieven per post verstuurt ...

Yvette: Goed om weten! Ik hoorde trouwens deze week van mijn ex-collega die een vrijstelling aanvroeg dat zij extra belasting moet betalen op haar aanvullend pensioen omdat ze die vrijstelling aanvroeg. Wisten jullie dat?

Jules: Ja ... Maar niet iedereen heeft een groot aanvullend pensioen ... Ik keek het bedrag van mijn aanvullend pensioen na op mypension.be en voor mij heeft die vrijstelling veel meer voordelen dan nadelen/kosten.

Yvette: Ja?

Jules: Ja!! Ik tel af tot ik die vrijstelling kan aanvragen ... eindelijk van die verplichte sollicitaties en stress af ... 😞

Yvette: Ik begrijp het. 😞

Connie: Nog even volhouden hé, Jules ... ❤️

SWT? 60+?

Het ABVV staat klaar met persoonlijk loopbaanadvies en infosessies.

Individueel loopbaanadvies

De loopbaanconsulent adviseert je bij je opleidings- en sollicitatievragen en maakt je wegwijs in de (digitale) dienstverlening van VDAB.

Contact: loopbaanadvies@vlaamsabvv.be

Gratis Online Loopbaansessies

Het ABVV heeft een breed aanbod aan gratis webinars en loopbaansessies met tips over jouw loopbaanmogelijkheden als werkzoekende en werknemer.

Ons aanbod voor werknemers:

www.abvvloopbaanbegeleiding.be/loopbaan/webinars

Ons aanbod voor wie werkzoekend is of wordt

www.abvvloopbaanbegeleiding.be/werkloosheid/webinar

Loopbaansessies in bedrijven in herstructurering

Via het programma Doorstart biedt het ABVV samen met de andere vakbonden en VDAB loopbaansessies op de bedrijfsvloer voor effectief ontslag. De vele vragen van de getroffen werknemers worden beantwoord tijdens de verschillende sessies. Een greep uit ons aanbod: Kiezen voor SWT?, Financiële vragen, Opleiding volgen, Mijn toekomstige job, ...

Ook in jouw bedrijf?

Neem contact op via doorstarten.be

ABVV-dienstverlening

de rode draad
in je loopbaan

Wil je in SWT gaan? Tijdskrediet opnemen? Informatie over je (vervroegd) pensioen? Heb je een probleem met je werkgever? → Dan kan je terecht bij je **beroepscentrale**.

Terug aan het werk en wil je weten hoe je die werkbaar kan houden tot aan je pensioen? Onze **loopbaanbegeleiders** staan voor je klaar. → Neem contact op via www.abvvloopbaanbegeleiding.be

Wil je een berekening van je beroepsverleden? Wil je een werkloosheidsvergoeding of ontslagcompensatievergoeding aanvragen? Heb je recht op een vrijstelling beschikbaarheid? → Dan kan je terecht bij je lokaal ABVV **werkloosheidsloket**.

Ben je werkloos en wil je bijleren en andere werkzoekenden ontmoeten? Kom naar de trainingen, workshops en infosessies van de **werklozenwerking** → www.vlaamsabvv.be/werklozenwerking

ABVV
Vorming&Actie

een sterke vakbond is
broodnodig

VLAAMS
ABVV

Vlaanderen
verbeelding werkt

www.vlaamsabvv.be